Signature of Invigilators

1. ....

2. ....

Roll No. | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

SANSKRIT

Paper III

Roll No. ....

....

(In words)

D—0702

Name of Areas/Section (if any) ....

Time Allowed : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Maximum Marks : 200

Instructions for the Candidates

1. Write your Roll number in the space provided on the top of this page.
2. Write name of your Elective/Section if any.
3. Answer to short answer/essay type questions are to be written in the space provided below each question or after the questions in test booklet itself. No additional sheets are to be used.
4. Read instructions given inside carefully.
5. Last page is attached at the end of the test booklet for rough work.
6. If you write your name or put any special mark on any part of the test booklet which may disclose in any way your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. Use of calculator or any other Electronics Devices are prohibited.
8. There is no negative marking.
9. You should return the test booklet to the invigilator at the end of the examination and should not carry any paper outside the examination hall.

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સૂચનાઓ :

૧. આ પૃષ્ઠના ઉપલા ભાગે આપેલી જગ્યામાં તમારી ક્રમાંક સંખ્યા (રોલ નંબર) લખો.

૨. તમે જે વિકલ્પનો ઉત્તર આપો તેનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ કરો.

૩. ટૂંક નોંધ કે નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોના ઉત્તર દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલી જગ્યામાં જ લખો. વધારાના કોઈ કાગળનો ઉપયોગ કરશો નહી.

૪. અંદર આપેલી સૂચનાઓ ધ્યાનથી વાંચો.

૫. આ ઉત્તરપોથીને અંતે આપેલું પૃષ્ઠ કાચા કામ માટે છે.

૬. આ ઉત્તરપોથીમાં કયાંય પણ તમારી ઓળખ કરાવી દે એવી રીતે તમારું નામ કે કોઈ ચોકકસ નિશાની કરી હશે તો તમે આ પરીક્ષા માટે ગેરલાયક સાબીત થશો.

૭. કેલકયુલેટર અથવા ઈલેકટ્રોનિકસ સાધનો જેવા ઉપયોગ કરવો નહીં.

૮. નકારાત્મક ગુણાંક પદ્ધતિ નથી.

૯. પ્રશ્નપત્ર લખાઈ રહે એટલે આ ઉત્તરપોથી તમારા નિરીક્ષકને આપી દેવી. પરીક્ષાખંડની બહાર કોઈપણ પ્રશ્નપત્ર લઈ જવું નહીં.

FOR OFFICE USE ONLY
Marks Obtained

Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					

Total Marks Obtained..................................

Signature of the co-ordinator....................

(Evaluation)

SEAL

SANSKRIT
સંસ્કૃત
Paper—III
પ્રશ્નપત્ર–III

Note :— (*i*) अस्मिन् प्रश्नपत्रे द्वौ वर्गौ स्तः (A एवं B) । सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।
This paper has **two** parts (A and B). **All** questions are compulsory.
આ પ્રશ્નપત્રના બે વિભાગ છે (A અને B) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(*ii*) प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतभाषायां (देवनागरीलिप्यां), आंग्लभाषायामथवा गुजरातीभाषायां प्रदेयानि ।
Answers should be written *either* in Sanskrit (in Devanagari Script) *or* in English *or* in Gujarati.
પ્રશ્નોના ઉત્તરો સંસ્કૃત ભાષા (દેવનાગરી લિપિ) માં અથવા અંગ્રેજી અથવા ગુજરાતી ભાષામાં લખવા.

(*iii*) संस्कृतोद्धरणानि देवनागरीलिप्यां रोमनलिप्यां वा लेखनीयानि ।
All quotations in Sanskrit should be written *either* in Devanagari *or* in Roman Script.
સંસ્કૃતનાં બધાં અવતરણો દેવનાગરી કે રોમન લિપિમાં લખવાં.

खण्ड A
Part A
વિભાગ A

Note :— अस्मिन् विभागे दश प्रश्नाः लघुनिबन्धस्वरूपकाः सन्ति, तेषां प्रत्येकस्य **16** गुणाः निर्धारिताः सन्ति, प्रत्येकस्य च समाधानं **300** शब्दैः विधेयम् ।
This part has **ten** short essay-type questions of **16** marks each to be answered in about **300** words each.
આ વિભાગમાં લઘુ નિબંધ સ્વરૂપનાં દસ પ્રશ્નો છે, દરેક પ્રશ્નના ૧૬ ગુણ છે. જેનો પ્રત્યેકનો ઉત્તર લગભગ 300 શબ્દોમાં આપવાનો છે.

1. पृथिवीसूक्तस्य सौन्दर्यं प्रतिपादयत ।

अथवा

पदपाठस्य नियमान् स्पष्टीकुरुत ।

2. कठ-उपनिषदि प्रतिपादितस्य यमदेवस्य उपदेशं निरूपयत ।

अथवा

तैत्तिरीय-उपनिषदः महत्त्वं वर्णयत ।

3. चतुर्णां शब्दानां यास्कानुसारि निर्वचनं प्रदर्शयत —
आदित्यः, मेघः, जातवेदस्, निघण्टुः, आचार्यः, अश्वः ।

अथवा

'भावप्रधानम् आख्यातम्' इति वचनं विशदीकृत्य षड्भावविकारान् वर्णयत ।

4. व्याकरणाध्ययनस्य **पञ्च** प्रयोजनानि निरूपयत ।

अथवा

अधिकरणकारकस्य **त्रयाणां** भेदानां सोदाहरणं विवचेनं कुरुत ।

5. अर्थसंग्रहरीत्या धर्मलक्षणं सोदाहरणं विचारयत ।

अथवा

वेदान्तसारदृष्ट्या अनुबन्धचतुष्टयान् विशदयत ।

6. 'यदिहास्ति न तदन्यत् यन्नेहास्ति न तत्क्वचित्' इति वचनस्य व्याख्यानं कुरुत ।

अथवा

ययाति-उपाख्यानं समुद्दिश्य विवेचनं कुरुत ।

7. कौटिलीयेऽर्थशास्त्रे प्रतिपादितां दण्डनीतिं स्पष्टीकुरुत ।

अथवा

याज्ञवल्क्यस्मृतौ व्यवहाराध्यायस्य उपयोगितां वर्णयत ।

8. कयोरपि द्वयोः सन्दर्भनिर्देशपुरस्सरं व्याख्या विधेया—

(1) साऽहं तपः सूर्यनिविष्टदृष्टिरूर्ध्वं प्रसूतेश्चरितुं यतिष्ये ।
भूयो यथा मे जननान्तरेऽपि त्वमेव भर्ता न च विप्रयोगः ॥

(2) महौजसो मानधना धनार्चिता धनुर्भृतः संयति लब्धकीर्तयः ।
नसंहतास्तस्य नभिन्नवृत्तयः प्रियाणि वाञ्छन्त्यसुभिः समीहितुम् ॥

(3) हरत्यघं सम्प्रति हेतुरेष्यतः शुभस्य पूर्वाचरितैः कृतं शुभैः ।
शरीरभाजां भवदीयदर्शनं व्यनक्ति कालत्रितयेऽपि योग्यताम् ॥

(4) अमुष्य विद्या रसनाग्रनर्तकी त्रयीव नीताङ्गगुणेन विस्तरम् ।
अगाहताष्टादशतां जिगीषया नवद्वयद्वीपपृथग्जयश्रियाम् ॥

अथवा

आचार्यमम्मटस्य मतानुसारेण काव्यप्रयोजनस्य निरूपणं कुरुत ।

9. कस्यापि श्लोकद्वयस्य व्याख्या कार्या –

(i) यदालोके सूक्ष्मं व्रजति सहसा तद्विपुलतां
यदर्धे विच्छिन्नं भवति कृतसन्धानमिव तत् ॥
प्रकृत्या यद्वक्रं तदपि समरेखं नयनयो
र्न मे दूरे किञ्चित्क्षणमपि न पार्श्वे रथजवात् ॥

(ii) चीयते बालिशस्यापि सत्क्षेत्रपतिता कृषिः ।
न शालेः स्तम्बकरिता वप्तृर्गुणमपेक्षते ॥

(iii) धर्मो हि यत्नैः पुरुषेण साध्यो भुजंगजिह्वाचपला नृपश्रियः ।
तस्मात्प्रजापालनमात्रबुध्या हतेषु देहेषु गुणा धरन्ते ॥

(iv) वज्रादपि कठोराणि मृदूनि कुसुमादपि ।
लोकोत्तराणां चेतांसि को नु विज्ञातुमर्हति ॥

अथवा

आचार्यभरतमतानुसारेण प्रेक्षागृहविमर्शं विशदीकुरुत ।

10. के सन्निकर्षाः ? सोदाहरणं विशदीकुरुत ।

अथवा

"यथार्थानुभवः-प्रमा' विचारयत ।

खण्ड B
Part B
વિભાગ B

Note :— अस्मिन् विभागे **एक** एव प्रश्नः अस्ति, तस्य निर्धारिताः गुणाः **40**, प्रश्नस्य उत्तर **800** शब्दैः समाधेयः ।

This part has only **one** question of **40** marks to be answered in about **800** words.

આ વિભાગમાં **એક** જ પ્રશ્ન છે, તેના ૪૦ ગુણ છે, તથા પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ૮૦૦ શબ્દોમાં લખવો.

11. कमप्येकं विषयमवलम्ब्य **अष्टशतमितैः** शब्दैः **एकः** निबन्धः विलिख्यताम् –

(*i*) मनसः शिवसङ्कल्पस्य आवश्यकता ।

(*ii*) वाक्यपदीये शब्दब्रह्मणः स्वरूपम् ।

(*iii*) शङ्कराचार्यमतानुसारेण अध्यासस्वरूपम् ।

(*iv*) वक्रोक्तिः काव्यजीवितम् ।

(*v*) गुप्त एवं अशोककालीना ब्राह्मी लिपिः ।